

Justiitsministeerium
Kalle Laanet
info@just.ee

Teie: 02.01.2024 nr 8-3/11-1
Meie: 05.02.2024 nr 2-3/2024.2

Eesti Interneti SA arvamus väljatöötamiskavatsuse (VTK) autoriõiguse seaduse (AutÕS) muutmiseks

Justiitsministeerium esitas 02.01.2024 väljatöötamiskavatsuse (VTK) autoriõiguse seaduse (AutÕS) muutmiseks. Käesolevaga tänab Eesti Interneti SA (EIS) Justiitsministeeriumi võimaluse eest esitada enda arvamus.

Eesti Interneti SA põhitegevuseks on Eesti maatunnusega tippdomeeni .ee infrastruktuuri (ehk DNS) haldamine, arendamine ja turvalisuse tagamine ning .ee domeeninimede registreerimise korraldamine. Seega on EISi tegevusvaldkond seotud VTK teises peatükis käsitletava "Blokeerimismeede" osaga. Muudes küsimustes jätab EIS enda seisukohad esitamata.

Teises peatükis selgitate probleemi, et Eesti territooriumil on kergesti kättesaadavad erinevate sisupakkujate teenused, mille vahendusel saavad kasutajad tarbida tasuta sisu selliselt, et pakkujatel puuduvad õigused sisu üldsusele kättesaadavaks tegemiseks. Võimalik uus seadusmuudatus on piirata kasutajate kättesaadavust antud teostele läbi DNSi ja IP-põhise blokeerimisega Eesti territooriumi võrgukeskkonnas. Nii soovite anda pädevuse Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA) teha internetiteenuse pakkujatele ettekirjutus, et viimased blokeeriks autoriõiguseid ja nendega kaasnevaid õiguseid rikkuvale lehele juurdepääsu Eesti territooriumil. Selleks tuleb lisada TTJA-le pädevusnorm, mis lubab TTJAl piirata autoriõigusi rikkuvatel veebilehtedel ligipääs Eesti territooriumi võrgukeskkonda.

VTK-st jääb hetkel arusaam, et soovite piirangud kehtestada üksnes siseriiklikutele internetiteenuste pakkujatele, et viimased blokeeriks autoriõiguseid ja nendega kaasnevaid õiguseid rikkuvale lehele juurdepääsu Eesti territooriumil juhul, kui ettekirjutust on eiratud. Seega ei kuulu Eesti Interneti SA hetkel otseselt subjektide ringi, kellele uus autoriõiguste seadusest tulenev kohustus võiks tekkida.

Tulenevalt asjaolust, et EISi tegevus on otseselt seotud .ee võrgukeskkonnaga, lähtudes oma ülesannete täitmisel väärtuspõhimõttest, et internet oleks puhtam, ausam ja turvalisem, peame vajalikuks, et VTK arvestaks ja analüüsiks sealhulgas järgnevaid asjaolusid.

EIS-le jääb hetkel VTK-st arusaamatuks, kuidas TTJA kontrollib, kuidas platvormil olev sisu on esitatud ebaseaduslikult. Siin tuleb mõista, et platvormid, mis võimaldavad kõnekeeli "torrent" tegevust, ei pruugi oma olemuselt olla automaatselt ebaseaduslikud¹, küll aga võib olla ebaseaduslik see, kui isik saab õigusvastaselt alla laadida autoriõigustega kaitstud teose. Olemasolevast VTK-st ei tulene ega leidu põhjendusi sellele, mida sisuliselt säärased

¹ P. Bischoff. "What is torrenting?": <https://www.comparitech.com/blog/vpn-privacy/is-torrenting-safe-illegal-will-you-be-caught/>

platvormid täna väidavad - nad ei esita autoriõigustega kaitstud sisu õigusvastaselt, vaid üksnes koondavad linke sellele.²

Tõmmates paralleeli seni toiminud koostöö osas avaliku korra kaitsmisel TTJA-ga, oleme alati selgitanud, et EIS ei vastuta domeeni taga oleva kodulehe sisu eest ega saa võtta õiguslikke seisukohti tegevuse õiguspärasusele. Seda saab teha üksnes pädev õiguskaitseorgan. Seetõttu soovib EIS selgelt näha ka AutÕS eelnõus selgitusi, kuidas TTJA hakkab hindama ja otsustama, millisel alusel on tegemist autoriõigusi rikkuva veebilehega, et piirata sellele ligipääs Eesti territooriumil. Seejuures vajaks eelnõus selgitusi asjaolu, kui palju leidub täna selliseid autoriõigusi rikkuvaid veebilehti, kus esitatakse Eesti autoriõiguse seadusega kaitstavat sisu, mida Eesti kodanikud ebaseaduslikult tarbivad. Saamata jäänud tulu hulk ja ühispöördumistele viitamine VTK-s ei peegelda kahjuks arusaadavalt tänast turuolukorda Eestis. Kas on ette tuua konkreetseid näiteid sellest, kuidas autoril on saamata jäänud tulu autoriõigusi rikkuva veebilehe kaudu ja ta pole oma õigusi iseseisvalt saanud piisavalt kaitsta?

Antud juhul jääb ka selgusetuks, miks Justiitsministeerium soovib hakata mingis mõttes kaitsma eraldiseisvalt just isikute eraõigusi (tsiviilõigusi), piirates autoriõigusi rikkuvatele veebilehtedele ligipääsu Eesti territooriumil. Niisamuti võiks TTJA hakata kaitsma ka kaubamärgiomanike õigusi, patendiomanike õigusi ning domeeniomanike õigusi, sest ka nende õigusi rikutakse internetis läbi ebaseaduslike toodete müügi, nimekasutuse jne. Täna peab nt kaubamärgiomanik pöörduma iseseisvalt kohtusse enda õiguste kaitseks, sest riik ei sekku eraldiseisvalt eraõigusesse ega kaitse ennetavalt nende huve. Seetõttu oleks eriti oluline ka õiguslik selgus ja hinnang sellele, miks on vajalik teha riigipoolne lisasamm ja piirata autoriõigusi rikkuvatele veebilehtedele ligipääs Eesti territooriumi võrgukeskkonda. Seejuures tuleks arvestada ka teie viidatud EUIPO uuringu järeldust, et kui legaalne sisu on tarbijatele mugavalt kättesaadavaks tehtud, kaob piraatlus iseenesest.³ Seetõttu pole EIS-le hetkel ka lõpuni selge põhjus, kuidas täiendavad piirangud loovad soovitud kasu.

Lisaks juhime tähelepanu, et internetikasutajatel on "Blokeerimismeetme" piirangust väga lihtne vabaneda läbi VPNi kasutamise. Kuidas ja kas tulevane AutÕS seda piirangu kasutamise võimalust arvestab? Nimelt on VPNi kasutamine tänapäeva ühiskonnas turvaline ja tavapärane viis selleks, et luua kasutajale kaitstud võrk, mille liiklust pole kolmandatel osapooltel võimalik järgida. Selle asjaoluga tuleb arvestada, sest teie soovitud eesmärk ei pruugi jõuda vastava lahenduseni, kuna ligipääs nendele platvormidele jääb läbi VPNi jätkuvalt võimalikuks.

Palun hoida meid AutÕS muutmissetepanekutega ka edaspidi kursis.

Lugupidamisega

Helen Aaremäe-Saar

Eesti Interneti SA jurist

² V. Leiri. "Eestis tahetakse piraatplatvormidele ligipääsetavust blokeerida. Kas eos läbikukkunud kavatsus?" <https://arileht.delfi.ee/artikkel/120262185/advokaat-eestis-tahetakse-piraatplatvormidele-ligipaasetavust-blokeerida-kas-eos-labikukkunud-kavatsus>

³ Peeter P. Mõtsküla "piraatluse vastu pole mõtet võidelda netipiirangutega": <https://www.err.ee/1609212898/peeter-p-motskula-piraatluse-vastu-pole-motet-voidelda-netipiirangutega>